

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Міністру юстиції України
Герману ГАЛУЩЕНКУ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини виявлено порушення прав людини у діяльності Харківської міської медичної частини № 27 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Харківській та Луганській областях (далі – медична частина).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожен громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не

повинен зазнавати катування або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження чи покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування НПМ медичної частини 07.08.2025 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Під час відвідування групі НПМ працівники медичної частини не надали доступ до всієї необхідної для вивчення медичної документації, пояснюючи це втратою медичних карт пацієнтів, що свідчить про неналежне поводження з документами, ймовірне приховування інформації про стан здоров'я пацієнтів.

При конфіденційному спілкуванні з ув'язненими та засудженими особами надходили повідомлення про неетичне поводження медичного персоналу, що не відповідає вимогам статті 78 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Також групою НПМ отримані повідомлення від пацієнтів про неякісне медичне обслуговування, неналежне лікування захворювань та відсутність консультацій лікарями-спеціалістами. Варто зазначити, що пацієнт з психічним розладом перебував у палаті без належного лікування разом із пацієнтами, які перебувають на лікуванні з приводу соматичних захворювань.

Ув'язнені особи, які мають ознаки наявної гострої респіраторної вірусної інфекції, не ізольовані в окремі приміщення медичним персоналом, що може призвести до розповсюдження інфекційного захворювання в установі.

Первинний медичний огляд засуджених та ув'язнених осіб проводиться у присутності працівників установи, які не належать до числа медичних працівників, що порушує вимоги статті 39¹ Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» щодо права осіб на таємницю про стан здоров'я та вимоги пункту 9 розділу I Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України (далі – МЮУ) та Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок організації), а також пункту 2.4 розділу II Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту, затверджених спільним наказом МЮУ та МОЗ від 10.02.2012 № 239/5/104 (далі – Порядок взаємодії). Медичні огляди повинні проводитись поза межами чутності, а також (за винятком випадків, коли медичний працівник наполягає на присутності немедичного персоналу) поза межами видимості осіб, які не належать до медичних працівників.

При вивченні медичної документації з'ясовано, що у медичних картах до форми первинної облікової документації № 511/о «Довідка про фіксацію тілесних ушкоджень» (далі – Довідка), затвердженої наказом МОЗ від 02.02.2024 № 186, не додаються фотографії наявних тілесних ушкоджень, як це передбачено пунктом 2.11 розділу II Порядку взаємодії. У більшості випадків заповнення форми Довідки, яка передбачає зазначення обставин отримання тілесних ушкоджень, проводиться формально, без конкретизації, наприклад: «з власної необережності», що не дозволяє ідентифікувати обставини події та проведення належного розслідування кожного випадку.

У медичній частині вакантна посада лікаря-терапевта, тому первинні та профілактичні огляди є неповними, що порушує пункти 2, 3 глави III розділу II Порядку організації, та унеможлиблює отримання належної медичної допомоги засудженими та ув'язненими особами. Окремі пацієнти повідомляли, що по прибуттю до установи медичний персонал не пропонує їм пройти тестування на вірусний гепатит С.

Відсутність клінічного психолога у медичній частині ускладнює надання своєчасної та ефективної медичної допомоги ув'язненим та засудженим особам, що може призвести до серйозних наслідків для пацієнтів, які мають розлади психічного здоров'я та потребують психологічної допомоги.

Працівниками медичної частини здійснюється нагляд за 32 особами, яким встановлено групу інвалідності: II групу – 4 особам, III групу – 28 особам. У порушення вимог Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» особи з інвалідністю не отримують належних діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів.

Пацієнтам, які отримують амбулаторне лікування у лікаря-психіатра, не забезпечено добровільності застосування до них методів діагностики, профілактики та лікування, що підтверджується відсутністю у медичній документації підписаних ними форм первинної облікової документації форми № 003-7/о «Усвідомлена згода особи на проведення психіатричного огляду» та форми № 003-8/о «Усвідомлена згода особи на амбулаторну психіатричну допомогу», що є порушенням вимог статей 11 та 12 Закону України «Про психіатричну допомогу» та пункту 2 Інструкції щодо заповнення форм первинної облікової документації, затвердженої наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970.

Також в медичних картах відсутні підписані інформовані добровільні згоди на обстеження та лікування, що порушує вимоги наказу МОЗ від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» та не підтверджено ознайомлення пацієнта з інформацією про характер, мету, орієнтовну тривалість діагностично-лікувального процесу, можливі несприятливі наслідки під час його проведення, необхідність дотримання визначеного лікарем режиму в процесі

лікування, ймовірний перебіг захворювання, наслідки у разі відмови від лікування.

У медичній частині установи не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) для осіб, які мають психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Таким пацієнтам пропонується детоксикаційна терапія без проведення ЗПТ, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Виявлено порушення пов'язані із забезпеченням і використанням лікарських засобів. Медична частина не забезпечена необхідними лікарськими засобами, які передбачені Національним переліком лікарських засобів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333.

У медичній частині виявлені лікарські засоби із завершеним терміном придатності, що порушує вимоги статті 23 Закону України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 № 123/96-ВР. Неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню згідно з Правилами утилізації та знищення лікарських засобів, які затверджені наказом МОЗ від 24.04.2015 № 242.

У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом МОЗ від 11.04.2005 № 158, у стоматологічному кабінеті відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що унеможливорює проведення поглибленого стоматологічного обстеження ув'язнених осіб та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

Приміщення медичної частини не обладнані системами пожежогасіння та пожежної сигналізації, що порушує вимоги Державних будівельних норм України (далі – ДБН) В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту» та не забезпечує безпеку персоналу і пацієнтів у разі пожежі на території медичної частини.

Медична частина не пристосована для вільного переміщення маломобільних пацієнтів (відсутні пандуси, поручні, підйомники та інші розумні пристосування), що порушує вимоги ДБН В.2.2-17:2018 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення».

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Харківської міської медичної частини № 27 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Харківській та Луганській областях.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування Харківської міської медичної частини № 27 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Харківській та Луганській областях на 12 арк.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Владислав Петросов 050 967 9551

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№14165.2/25/39.3 від 08.09.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 08.09.2025 19:14
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400